

OY ve ÖTESİ 2017 REFERANDUMU BİLGİLENDİRME RAPORUNU YAYINLADI

2014 yılından bugüne kadar yer aldığı altı seçimin birikimiyle seçmen iradesinin sandığa yansması ile seçimlerin yasal mevzuata uygun ve şeffaf gerçekleşebilmesi için seçim sürecinin çeşitli noktalarında katkı sağlayan Oy ve Ötesi, referanduma ilişkin bilgilendirme raporunu kamuoyuyla paylaştı

19 Nisan 2017, İstanbul -

Yola çıkış noktası ve tek dayanağı, 298 sayılı Seçim Kanunu ve bu kanuna dayanarak seçim sürecinin her adımını düzenleyen Yüksek Seçim Kurulu genelge ve kararları olduğunu ileten Oy ve Ötesi; seçimde yer alan tüm paydaşların bu kanun ve genelge çerçevesinde hareket etmesiyle mümkün olabileceğini belirtti.

Oy ve Ötesi'nin 16 Nisan Referandumu ile ilgili yaptığı değerlendirme ise şöyle:

“Referandum akşamı Yüksek Seçim Kurulu'nun aldığı mühürsüz pusulaların geçerli sayılması yönündeki 298 Sayılı Seçim Kanunu'na ve 135 Sayılı Genelge'ye aykırı olan kararı, her türlü niyetten ve referandum sonuçlarına olası etkisinden bağımsız olarak, referandumun şeffaflığını ve hukuka uygunluğunu geri dönüşü olmayacak şekilde zedeledi. Bu durumun, çalışmalarımızı dayandırdığımız hukuki altyapıyla çelişerek, müşahit eğitimleri ve T3 analizi de dahil olmak üzere, yaptığımız tüm faaliyetlerimizin etkisini sorgulatmış olduğunu belirtmek isteriz. Oy ve Ötesi gönüllülerinin katıldığı referandum değerlendirme anketimize olan geri dönüşler de bu düşüncemizi doğruluyor.”

Seçimin şeffaflığı ve adaletinin sadece seçim gününü değil, seçim takviminin tamamını kapsadığını belirten Oy ve Ötesi, bilgilendirme raporunda bu şeffaflık ve adaletin sağlanabilmesi için hukuk tarafından çerçevelenmiş kriterlerin hem seçim günü hem öncesindeki süreçte yerine getirilmesi gerektiğini ekleyerek toplumun huzurunu beraberinde getirecek evrensel kriterlerin önemini vurguladı ve bu kriterleri şu şekilde sıraladı:

- Seçim kanununun ve yönetmeliğinin doğru olarak uygulanması,
- Kampanya finansmanı, tarafların halka görüşlerini eşit şartlarda aktarabilmesi, medya erişiminde fırsat eşitliği,
- Devlet olanakları ve parti kaynaklarının ayrımı, kamu kurumlarının ve devlet medya organlarının taraflara eşit mesafede duruşu,
- Toplantı ve ifade özgürlüğü,
- Seçmen kütüklerinin doğru ve şeffaf şekilde hazırlanması,
- Sayım ve tutanak birleştirme süreçlerinin şeffaflığı.

Bu kriterler kapsamında taraf gözetmeksizin sürece katkı sağlamak amacıyla olan Oy ve Ötesi ekibi, tüm gönüllüleri ile birlikte gerek seçim öncesinde, gerek seçim günü üzerine düşen görevi yılmadan gerçekleştirdiğini ifade etti ve referendum kapsamında yaptığı tüm çalışmalarını ve elde ettiği verileri şu şekilde özetledi:

Sayılarla OY ve ÖTESİ Çalışmaları

- Oy ve Ötesi bilinçlendirme kampanyaları **3 milyona yakın kişiye** ulaştı.
- Yaklaşık **90.000 kişi** online eğitimleri izledi.
- Sandık kurulu üyeliği ve müşahitlik odaklı çağrılarımız sonucunda 25.000'e yakın gönüllü siyasi partiler aracılığı ile sandık başında görev aldı
- Tutanak verilerinin toplanmasını kolaylaştıran T3 Tutanak Gönder mobil uygulamasını geliştirdi. **Dört günde 165.000 kişinin** indirdiği mobil uygulama ile seçim günü **80 ilden toplam 230.000 tutanak görseline** ulaşıldı. Türkiye'de ve dünyada bir ilk olan T3 uygulaması, siyasi partilerin itiraz süreçlerini tamamlayabilmeleri için önemli bir katkı sağladı ve sürecin tamamlayıcısı oldu.

OY ve ÖTESİ T3 Karşılaştırması Sonuçları

Daha önceki seçimlerden hatırlanacağı üzere, T3'ün amacı sandık sonuç tutanaklarının doğru biçimde sonuçlara yansıdığını teyit etmek, YSK'nın SEÇSİS yazılımının sağlamasını yapmaktır. Bu çerçevede Oy ve Ötesi'nin T3 Tutanak Gönder mobil uygulaması aracılığı ile gönüllülerden gelen ve Sandık Sonuç Tutanağı fotoğrafları, partiler aracılığı ile temin edilen **432.000** taranmış Sandık Sonuç Tutanağı ve Sayım Döküm Cetvelini, birbiri ve sandıkların resmi sayısal sonuçlarıyla karşılaştırıldı. Bu karşılaştırma için dünyanın dört bir yanındaki **90.000 T3 gönüllüsü 3 milyonun üzerinde veri girişi** yaptı.

Bu çalışmaların sayısal sonuçları ise şöyle:

1. Toplam **166.679** tutanaktan **158.181** tekil tutanak T3 içinde teyit edildi.
2. Tutanakların **%94.9'**unun sağlaması yapılan T3'te, **Bayburt, Erzurum, Ağrı ve Gümüşhane** illerinde **%40'**ın altında sağlama yapılabilirdi.
3. Teyit ve analiz işlemleri sonunda **290** sandıkta kullanılan toplam **99.680** oyun dağılımları arasında uyuşmazlıklar tespit edildi. Bu oy sayısının Türkiye genelindeki toplam geçerli oy sayısına oranlandığında etkisinin **%0,22** olduğu belirlendi. Resmi Sandık Sonuç Tutanağı ve Sayım Döküm Cetvellerine göre oy sayısı değişiminin de 5 bin civarında olduğu göz önüne alınınca buradaki doğrudan etkinin **%0,01** seviyelerinde olduğu görüldü.

Yaptığı çalışmanın sandık başında tespit edilen sonuçların YSK'nın açıkladığı sonuçlarla tutarlılığı üzerine olduğunu vurgulayan Oy ve Ötesi; bu çalışmanın oylama ve sandık başında oy sayımı sırasında oluşabilecek sorunları kapsamadığını ekledi.

Bu verilerin hepsini detaylı olarak, tutanaklarıyla beraber siyasi partilerin tamamıyla, itiraz süresi içinde paylaşan Dernek, tespit edilen bu farklılıkları **önümüzdeki günlerde paylaşacakları detaylı analizler** vasıtası ile sandık ve oy bazında incelenebilir hale getireceğini açıkladı.

Resmi verilere göre Tercihin bir tarafa %100 oy oranı çıkan sandıkların sonuçları ise şu şekildedir.

Evet tercihi: Sandık sayısı: **960**, Toplam oy sayısı: **89.158**

Hayır tercihi: Sandık sayısı: **173**, Toplam oy sayısı: **6.739**

Resmi verilere göre; seçmen sayısından daha fazla oy kullanılan sandıklar:

YSK 16 Nisan halk oylamasında bir yenilik getirerek seçmen listelerine görevlileri de ekledi. Buna göre özel durumlar dışında sadece seçmen listesinde olan seçmenler sandıkta oy kullanabilecekti. Diğer yandan Oy ve Ötesi analizi sonucunda **2.397 sandıkta** seçmen sayısından fazla oy kullanıldığını görüldü.

Bu aşamada, sayısal analizin yorumlanarak kamuoyundaki tartışmalara ışık tutması, ancak bu verilerin alındığı sandıkların detaylı ve münferit incelenmesi ile mümkün olduğunu belirten Oy ve Ötesi yetkilileri, siyasi partilerle söz konusu tüm veriyi itiraz süresi dahilinde paylaştıklarını, ellerindeki imkanlar dahilinde bu konuda gelen ek taleplere de katkı sağlamaya hazır olduklarını belirtti.

Karşılaştırma verisini herhangi bir kaynaktan alınamayan sandık sayısı:

20.202 sandığı ve bu sandıklarda kullanılan 3.746.637 oyu Oy ve Ötesi ile veri paylaşmaya gönüllü siyasi parti sandık kurulu üyesi, müşahit ya da T3 gönüllüsü olmayışı nedeniyle ikinci bir kaynaktan teyit etmelerinin mümkün olmadığını belirten ekip, resmi sonuçları, sadece resmi Sandık Sonuç Tutanağı ve Sayım Döküm Cetveli ile karşılaştırabildiklerini söylediler.

OY ve ÖTESİ Çağrı Merkezi'nin Bulguları ise şu şekilde:

Türkiye Barolar Birliği ve Oy ve Ötesi gönüllü avukatlarının seçim günü 07.00'den itibaren çalışmaya başladığı çağrı merkezinde ve sosyal medya üzerinden gelen **2000'e yakın çağrıya** hukuki destek verildi. Çağrı merkezine ulaşan 298 Sayılı Kanun ve 135 Sayılı Genelge kapsamındaki itiraz konuları içerisinde yoğun olarak öne çıkan maddeler şunlar oldu:

1. Sandık kurullarının seçim pusulalarını mühürlememesi veya yanlış (ön kısmını) mühürlemesi

2. Referandumda kullanılan mühürlerde, "tercih" yerine "evet" yazması
3. Kimlik kontrolü yapılmadan oy verme işlemine başlanması nedeniyle seçmenlerin yanlış sandıkta oy kullanması
4. Vatandaşların oy kullandıkları sandıklarda sayımı izlemeye alınmaması (Açık sayım ilkesinin ihlali)

2017 Referandum sürecinin bireysel ve siyasi parti itirazları kapsamında sürdüğünü ifade eden Oy ve Ötesi, sürecin şeffaf, demokratik ve hukuki çerçevede, toplumun her kesiminin içine sinecek şekilde tamamlanabilmesi için tüm paydaşların çaba göstermeye devam etmesi dileğini iletirken detaylı raporu en kısa zamanda kamuoyuyla paylaşacağını belirtti.

Detaylı Bilgi İçin:

Pınar Canpolat

pinar.canpolat@oyveotesi.org

(212) 243 0599